

Overweging bij Wereldvluchtelingendag

Op 22 juni ging ds. Paul van der Waal voor in de dienst in het hervormde kerkje in Lith (gem. Oss). In zijn preek verbond hij de lezing uit Luc. 10 over de zending van de 72 met het lot van gevluchte christenen. Aanleiding was het oecumenisch seminar over Kerkelijke hulpverlening aan de slachtoffers in Syrië dat op 20 juni in het St. Efremkooster had plaatsgevonden.

Jezus stuurt zijn leerlingen twee aan twee op weg, om het goede nieuws van het naderende koninkrijk te verkondigen. Hij geeft ze wijze raad mee voor onderweg: Hoe heb je je te gedragen, wat doe je bij tegenstand, hoe houd je de moed erin. Ze worden als lammeren temidden van wolven uitgezonden. Wolven als bloeddorstige tegenstanders, of is er sprake van het visoen uit Jesaja dat wolf en lam samen zullen weiden? Vrede zal het uiteindelijke doel zijn? De leerlingen zullen scherpzinnig als een slang moeten zijn, en onschuldig als een duif. Voor wie tussen de regels doorleest zal ontdekken dat deze aanbevelingen eigenlijk meer voor de jonge gemeente zijn bedoeld, zeg de tweede of derde generatie christenen. De generatie van Matteüs, de schrijver van het evangelie. Er wordt gesproken over de mogelijke komst van de mensenzoon. Er is kennelijk spanning tussen groepen joden. Zij die Jezus wel en zij die Jezus niet als de messias van Israel zien. Er dreigt gevaar voor de leerlingen die op pad gaan. Ze kunnen voorgeleid worden aan gouverneurs en koningen, of gezeseld in de synagoge. Dan kun je dus maar beter op je hoede zijn.

Afgelopen vrijdag, op de internationale dag van de vluchtelingen (20 juni), vond een oecumenisch symposium plaats rond het thema: hoe kunnen de kerken in Nederland christenen in en uit het door burgeroorlog geteisterde Syrië ondersteunen. De bijeenkomst vond plaats in het Syrische klooster te Glane, bij Enschede. Daar zetelt de bisschop van de Syrisch orthodoxe kerk van westelijk Europa. Bekend is dat christenen jarenlang min of meer veilig hebben kunnen schuilen onder de vleugels van het Assad-regime. Nu in de afgelopen jaren is toch een en ander heftig veranderd. Christenen werden gedwongen dienst te nemen in het leger, kregen de opdracht om wreedheden te begaan. Talloze militairen zijn gedeserteerd. Anderen zijn de gewelddadigheden ontvlucht, en zijn in Turkije neergestreken. Velen zien hen als medestanders van Assad, of als agenten van het Westen. Sommige moslims zijn van mening dat christenen niet thuishoren in het Midden Oosten. Daar is nota bene de bakermat van het christendom.

Begrijpelijk dat vele Syrische broeders en zusters zich voelen als kwetsbare schapen te midden van wolven. Hoezo scherpzinnig en onschuldig kun je zijn? Op je hoede zijn. Waar het onveilig is voor een, daar is het onveilig voor velen. Het Syrische regime speelt alle bevolkingsgroepen tegen elkaar uit. Wie niet voor mij is, is tegen mij. Geen wonder dat velen het land ontvluchten. Opeens komt zo'n tekst van tweeduizend jaar oud tot leven. Niet langer ver weg of gedateerd, maar actueel en beklemmend. Aan ons de vraag: Hoe kunnen wij de opgejaagde christenen helpen? Een prangende vraag op de internationale dag van de vluchteling?

Deze vraag raakt het hart van het oud-oudtestamentisch getuigenis. Het brengt ons in gehoor de opdracht die God aan Israel geeft om vooral gastvrij te zijn ten opzichte van wees en weduwe, en tegenover de vreemdeling. Een duidelijke opdracht die je vaker hoort dan het gebod dat je God of je naaste moet liefhebben. Jullie zelf zijn vreemdelingen geweest in Egypte, zo luidt de motivatie. Een vreemdeling in een ver land kan met niemand praten, hij is ontheemd en eenzaam. Hij heeft met niemand gemeenschap. Ik ben een vreemdeling op aarde (ps 119 vs 19). Verschijnt echter een tweede vreemdeling dan kan hij zich verstaan. Zo spreekt de vreemdeling God aan alsof deze ook vreemdeling is. Hij zoekt contact. Een mooi beeld: God als vreemdeling. Zoals Jezus zegt: de vogels hebben nesten, de vossen hebben holen, maar de zoon des mensen heeft geen plaats om het hoofd neer te leggen? Een zwervend bestaan.

Misschien moet je met de Syrische vluchtelingen mee zeggen, dat wij christenen allen vreemdelingen op aarde zijn. Vervreemd van deze wereld, waar mensen meer en meer een nummer worden. Waar oorlog en geweld, uitbuiting en vernietiging van de aarde onmenselijke vormen aannemen. Zijn we immers niet allen reizigers op weg naar een hemel en aarde als nieuw, naar Gods heerlijke koninkrijk van vrede en gerechtigheid? Niet langer veilig teruggetrokken in onze kerken en instituties, verenigingen en politieke partijen. Als factor van invloed en macht, maar meer als bruggenbouwers tussen mensen en partijen in? Is dat onze nieuwe realiteit? Zonder macht of getal.

Moeten ook wij scherpzinnig zijn tegenover de buitenwereld, en onschuldig tegenover geloofsgenoten? Of

wordt van ons gevraagd om kritisch in de wereld te staan en tegenover een ieder onze onschuld te tonen. In de praktijk van verzoening? Op een of andere manier wordt ons in de vluchtelingen een spiegel voorgehouden. De vluchteling of vreemdeling verbeeldt de oer-gestalte van de gelovige. Iedere kerk is een migrantenkerk!